

IZVAJANJE REGIJSKE CERTIFIKACIJE GOZDOV PO SISTEMU PEFC V LETU 2022

25. 1. 2023

V Sloveniji ima certifikat za sledljivost izvora lesa PEFC že 99 podjetij, ki se ukvarjajo s prodajo ali predelavo lesa, ali 14 več kot leto prej. Večina podjetij ponudi za certificiran les boljšo ceno, nekateri lastnikom gozdov tudi uredijo in poravnajo stroške izdaje potrdila o vključenosti v regijsko certifikacijo gozdov PEFC (RCG PEFC).

V RCG PEFC je vključenih **1283 lastnikov**, ki gospodarijo z **294.182 ha** gozda, kar predstavlja **1/4 slovenskih gozdov**. Skladno z zahtevami slovenske certifikacijske sheme je Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) v letu 2022 že enajstič ocenila trajnostno gospodarjenje z gozdovi (TGG) pri lastnikih, vključenih v RCG PEFC. Vendar je tudi KGZS pod stalno kontrolo, tako je letos s strani certifikacijskega organa prestala že deseto ocenjevanje izvajanja postopkov RCG PEFC.

Prvič je KGZS kot regijski predstavnik za certifikacijo gozdov PEFC v Slovenji dobila certifikat PEFC za TGG v letu 2013, v letu 2018 pa ji je certifikacijski organ Bureau Veritas izdal nov certifikat z veljavnostjo do leta 2023.

Redna letna kontrolna presoja certifikacijskega organa

Kontrolna presoja certifikacijskega organa Bureau Veritasa za leto 2022, kako KGZS izvaja postopke regijske certifikacije gozdov PEFC, je potekala od 30. maja do 13. junija lanskega leta. Presoja je razen KGZS zajela še 12 gozdnih posesti. Na sedežu KGZS se je najprej opravilo kontrolno presojo izvajanja administrativnih postopkov, na terenu se je nato pregledalo 9 gozdnih posesti, pri preostalih 3 gozdnih posestih pa se je opravil samo administrativni pregled. Pri 3 pregledih se je še ocenjevalo kako presojevalci KGZS izvajajo ocenjevanje TGG pri lastnikih gozdov. Administrativni pregled pomeni, da se trajnostno gospodarjenje z gozdno posestjo oceni samo na podlagi razgovora z revirnim gozdarjem in lastnikom ter vpogledom v razpoložljivo dokumentacijo in javno dostopne podatke. Za certifikacijski organ sta letno presojo izvajala gozdarska strokovnjaka iz Slovenije in Hrvaške. Pri ocenjevanjih, ki so zajela 12 gozdnogospodarskih območij, je certifikacijski organ regijskemu predstavniku izpisal 2 večji neskladnosti, ki sta bili odpravljeni pred dogovorjenim rokom.

Redno letno ocenjevanje gozdnih posesti s strani regijskega predstavnika

KGZS je v letu 2022 opravila redni pregled TGG pri 22 naključno izbranih gozdnih posestih, ki so vključena v RCG in še niso bila pregledana v zadnjih 5 letih. Ocenjevanje je zajelo 523 ha zasebnih gozdov, 3.327 ha občinskih gozdov in 22.676 državnih gozdov. Na terenu se je pregledalo 14 gozdnih posesti, pri ostalih osmih smo opravili samo administrativni pregled. Na podlagi informacij zbranih na Zavodu za gozdove Slovenije (ZGS) in pri lastnikih gozda ter podatkov, ki so javno dostopni ali dobljeni pri ogledu gozda, se je za posameznega lastnika gozda izpolnilo Zapisnik o skladnosti izvajanja zahtev TGG z določili slovenske sheme za

certifikacijo gozdov. Pregledi so potekali od 31. maja do 12. decembra. Neskladnosti s slovensko certifikacijsko shemo PEFC se je ugotovilo samo pri 1 lastniku oziroma pri 4,5 % lastnikov gozdov izbranih za letošnji pregled, vendar so bila vsa neskladja odpravljena pred določenim rokom.

Izredno ocenjevanje gozdnih posesti regijskega predstavnika

Ob kontrolni presoji, ki jo je izvajal Bureau Veritas, sta predstavnika KGZS hkrati izvajala tudi izredno ocenjevanje gozdnih posesti, na katerih se je zaznalo nepravilnosti pri TGG. Na ta način se je na terenu pregledalo dve gozdni posesti, pri čemer se je izpisalo 2 ugotovljeni neskladnosti. Oba lastnika sta jih v roku odpravila.

Zaključne ugotovitve

V letu 2022 je bilo skupno pregledanih 34 gozdnih posesti, od tega 28 prvič. Večina pregledanih lastnikov (59 %) sami opravijo večino del v svojih gozdovi. V ostalih primerih lastniki za opravljanje del v gozdovih najemajo registrirane izvajalce gozdarskih del, za kar imajo sklenjene pogodbe, ali se poslužujejo medsosedske pomoči, še posebej za spravilo lesa iz gozda. Kar 44 % lastnikov, ki sami delajo v gozdu, ima opravljen vsaj tečaj za varno delo z motorno žago, od teh jih ima 25 % opravljen še tečaj za varno delo z gozdarskim traktorjem ali gozdarsko prikolico, 25 % pa tudi NPK za sekača ali traktorista za delo v gozdu.

Nič se ne izboljšuje **informiranost lastnikov gozdov** glede načrtnega gospodarjenja s svojim gozdom, saj jih pri nastajanju gozdarskih načrtov sodeluje manj kot desetina oziroma manj kot v prejšnjih letih. Malenkost večji odstotek (12 %) smo zabeležili glede udeležbe lastnikov gozdov na drugih gozdarskih dogodkih, kar se odraža tudi na slabem poznavanju gozdnogospodarskih značilnosti gozdnih posesti. Le približno petina pregledani lastnikov ve, katera dela so načrtovana v njihovih gozdovih in koliko lahko trajno letno posekajo na svoji gozdni posesti. Nekateri lastniki bi se po njihovih izjavah z zadovoljstvom udeležili dogodkov z gozdarsko vsebino, če bi bili nanje povabljeni ali bili o njih vsaj obveščeni.

V letu 2022 so bila pri rednem in izrednem ocenjevanju gozdnih posesti ugotovljena **neskladja pri 9 % lastnikov gozdov**, kar je bistveno manj kot v preteklih letih. Še vedno imajo nekateri lastniki veliko težav pri vodenju ustreznih evidenc prometa z gozdnolesnimi sortimenti oziroma s sistemom potrebne skrbnosti, ki ga mora imeti vzpostavljenega vsak lastnik, ki daje na trg gozdnolesne sortimente. Pri enem lastniku se je ugotovil še, da pri sečnji ne uporablja zaščitne čelade in protivreznih zaščitnih hlač, kar pri kontrolah nismo zasledili že od leta 2018.

Neskladnosti pri TGG, ki jih je KGZS ugotovila pri pregledih v letu 2022

Vrsta neskladja	Število kršiteljev	Število kršiteljev v %
Neurejena dokumentacija – ni evidenc prodaje gozdno lesnih sortimentov	3	9
Neuporaba zaščitne čelade pri sečnji	1	3
Neuporaba zaščitnih protivreznih hlač pri sečnji	1	3
SKUPAJ	3	9

Izdaja potrdil

Ker je veljavnost potrdil o vključenosti v RCG PEFC 5 let, morajo vključeni, ki jim je pretekla veljavnost potrdil, v kolikor hočejo še naprej prodajati certificiran les iz svojih gozdov, zaprositi za novo potrdilo. V letošnjem letu je bilo izdanih 29 potrdil novim vstopnikom v RCG in 75 lastnikom gozdov, ki jim je prejšnje potrdilo poteklo. S potrdilom lastniki dokazujejo, da je bil les z njihove gozdne posesti pridobljen na trajnosten način.

Sprememba površin certificiranih gozdov

V RCG PEFC se je letos vključilo 29 lastnikov gozdov ali 2 % vseh sodelujočih. Površina gozdov vključenih v RCG PEFC se je zaradi letošnjih vstopov povečala za 315 ha. Sedemnajst lastnikov je bilo letos izbranih iz RCG PEFC zaradi smrti, prodaje posesti ali izstopa. Dva lastnika sta izstopila ob napovedani kontroli. Zaradi novih vstopov, izstopov, izbrisov, sprememb lastništva in statusa gozdnih parcel moramo stalno posodabljeni baze podatkov o certificiranih gozdovih, kar je zelo zahtevno delo, ker KGZS nima dostopa do podatkov o posameznih gozdnih posestih.

Priporočila za izboljšanje trajnostnega gospodarjenja z gozdovi:

- 1. Vsak stroj v gozdu mora biti opremljen z opremo za primer izlitja olj (eko komplet).**
- 2. Za svojo gozdno posest moramo voditi ustrezen sistem potrebne skrbnosti v skladu z Uredbo (EU) št. 995/2010 (odločbe ZGS, dobavnice, evidence sečnje in spravila lesa, evidence prodaje lesa, evidence lastne uporabe lesa, ocena tveganja).**
- 3. Na območjih vodnih virov in povesod, kjer se to zahteva v gozdarskih načrtih, se za mazanje verige motorne žage uporablja biološko razgradljivo olje.**
- 4. Svojo posest moramo stalno pregledovati in takoj začeti s sanacijo, če smo opazili pojav gozdnih škodljivcev (podlubniki) in bolezni.**
- 5. Vsem gozdnim lastnikom se priporoča vpogled v gozdarske načrte za njihovo gozdno posest, večjim lastnikom pa tudi izdelavo posestnega načrta. Nekatere podatke za svojo gozdno posest lahko dobimo na Pregledovalniku podatkov o gozdovih na spletni strani Zavoda za gozdove (<http://prostor.zgs.gov.si/pregledovalnik/>).**
- 6. Lastniki in upravitelji gozdov bi se morali pogosteje udeleževati dogodkov s področja gozdarstva in nadgraditi svoje gozdarsko znanje.**

Pooblaščen koordinator za izvajanje regijske certifikacije gozdov PEFC
Egon Rebec